

Roland Schimmelpfennig:
Zimski sončev obrat
Mestno gledališče ljubljansko

★★★

Zidarjev *Zimski sončev obrat* je še ena v nizu predstav, postavljenih po sodobnih (nemških) meščanskih dramah, ki so redno uvrščene na repertoar Mestnega gledališča ljubljanskega. Drama je umeščena v staro meščansko hišo, v moderno, drago stanovanje dveh mlajših intelektualcev oziroma umetnikov. Albert (Jure Henigman) je zgodovinar, sociolog in pisatelj, Bettina (Maruša Majer) pa »svobodna umetnica«, ki trenutno snema filme, namenjene ozki, tako rekoč nišni publiki. Imata hčer, vsak svojega (skorajšnjega) ljubimca in njeno mater, ki je tam, da opozarja na neznosnost (in nezadostnost) družinskih razmerij.

Sta sodobna, pasivna, izpraznjena salonska levičarja, naphana s teorijo, ki v vsakdanu, čeprav nikoli nista volila konservativnih strank, udejanjata prav norme in tradicije, ki jih ne bi bila pripravljena podpisati: tiho kolaboracijo s stopnjujočo se retradicionalizacijo in vzponom neonacističnih gibanj. Ohranjata zaprte, neiskrene odnose, ki delujejo po ustaljenih heteronormativnih matricah (nič ni hujšega, kot če je moški »mevža«, če ne zna »narediti reda«). Praznujeta božič z družino, ki je ne marata. Imata otroka, ki je tam preprosto zato, »da je«, ker spada v srečno družinsko pokrajino. To je stanje, ki ga lahko – kot je običajno v tem žanru – prekine le vdor nezaslišanega tujca. V sodobno meščansko dramo v »navidezni red« običajno vdre nekdo, ki se za ta red »ne spodobi«, in v tem primeru je to Rudolf (Boris Ostan), o katerem kasneje izvemo, da je antisemit, ki (še) goji družinsko nacistično izročilo, moški, ki ga

Gledališče

je Bettinina mati, Corinna (Judita Zidar), spoznala na vlaku. Njegov vdor v praznični družinski večer predvsem razkriva praznost Bettininih prepričanj ter Albertovo labilnost; Bettina nekritično, celo z veseljem, sprejme Rudolfov govor, ker je zavrt v nekakšno domačnost, prijaznost, očarljivost. Albert po drugi strani, ko v njegov osebni prostor vdrejo nestrpnosti, ki jim nasprotuje v svojem esejističnem opusu, preprosto onemi. Poloti se ga panični napad, vzame zdravila in se od tega preprosto distancira. Če bi hotel nasprotovati Rudolfu, bi se najprej moral soočiti z lastnim vzdrževanjem sorodnih pozicij, česar kajpak noče storiti. Režija *Zimskega sončevega obrata* ohranja sorodno lagodnost kot dramske osebe v svojih življenjih; ne seže iz cone ugodja. Zidar je besedilo – skorajda bi lahko rekli, »kot se spodobi« – postavil na izpraznjen oder, v ozadju je »interpretacijsko odprta« scenografija Petre Veber (tri bele ma-

jice, poškopljene z rdečo barvo, pripete na železno mrežo, lahko na primer delujejo tudi kot oblčila umrlih beguncev ali »zgolj« kot moderna slika), na odru star klavir in mikrofona. Na izziv, ki ga postavi pred režiserja forma besedila – obsežne didaskalije, ki zavzemajo velik del drame –, se je Zidar odzval tako, da jih je preprosto podelil med igralce in jih tako nekoliko fiksiral; delujejo kot okno v notranje, neizrečene misli dramskih oseb. Postopek na začetku učinkuje, a se sčasoma izprazni in postane sam sebi namen. Režiji – ali igri – pravzaprav ne gre očitati česa drugega kot to, da ostaja v okvirih konvencij ter pričakovanega.

Predstava nedvomno učinkuje, je prijetno gledljiva, morda bi lahko bolj izpostavila (osebno)politični vidik, a kljub temu se zdi, da izpolni, kar si zastavi. Težava je bolj v tem, da si ne zastavi prav mnogo.

ANJA RADALJAC

FOTO PETER GIODANI